

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Дирекция „Национална служба за защита на природата“

УТВЪРДИЛ:

РОСИЦА КАРАМФИЛОВА - БЛАГОВА

МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

дата: 31/07/2023г.

ДОКЛАД

ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
НАЦИОНАЛНАТА РАМКА ЗА ПРИОРИТЕТНИ ДЕЙСТВИЯ ЗА НАТУРА 2000 ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г.

(мониторинг, контрол, допълване и актуализация на НРПД)

Съдържание:

Раздел 1: Информационна част

1. Паспортни данни на доклада: период на отчитане, версия, отговорни лица и др.
2. Информация за НРПД
3. Приоритети и мерки на НРПД
4. **Обща информация:** включва количествени, качествени и графични материали, характеризиращи периода на отчитане по отношение на политиката по Natura 2000 (законово-нормативна уредба, планова осигуреност, икономически параметри, значими тенденции в европейски и световен мащаб, оказващи влияние върху постигане на целите на НАТУРА 2000 и др.)

Раздел 2: Аналитична част

1. Анализ на данните по индикатори
2. Анализ на степента на физическо (техническо) изпълнение на приоритетите и мерките на НРПД
3. Анализ на финансовото изпълнение на НРПД
4. Анализ на управлението и администрирането на НРПД
5. Анализ на информационното обезпечаване на реализацията на НРПД
6. Анализ на необходимостта от изменения и допълнения на НРПД
7. Изводи, отчетени слабости и грешки, предприети мерки за отстраняване на констатираните слабости и грешки
8. Заключение

Раздел 3: Планиране

1. Индикативен годишен план за изпълнение на НРПД
2. Индикативен финансов план за изпълнение на НРПД
3. Предложения за актуализация на НРПД
4. Приложения

Раздел 1: Информационна част

1. Паспортни данни на доклада:

Период на отчитане – 01.01.2022 г. – 31.12.2022 г.

Версия - 1

Отговорни лица/институция – Министерство на околната среда и водите, дирекция „Национална служба за защита на природата“, Националната структура за координация и контрол по изпълнение на мерки от Националната приоритетна рамка за действие по Натура 2000 за периода 2021-2027 г.

2. Информация за НРПД:

Националната рамка за приоритетни действия (НРПД) за Натура 2000 представлява инструмент за стратегическо многогодишно планиране за програмния период на Европейския съюз 2021-2027 г. Нейната цел е да осигури всеобхватен преглед на необходимите мерки за екологичната мрежа „Натура 2000“ в България и свързаната с нея екологосъобразна инфраструктура, като се уточняват потребностите от финансиране за тези мерки и се свързват със съответстващите програми на Европейския съюз за финансиране.

Правното основание за нейното разработване е член 8, параграф 1 от Директивата 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (т.нар. Директива за местообитанията)¹, съгласно който държавите членки са длъжни да предават на Комисията и преценките си относно финансовото участие на Европейския съюз, което считат за необходимо за изпълнение на следните си задължения във връзка с мрежата „Натура 2000“:

- ✓ да определят необходимите конзервационни мерки, които при необходимост включват подходящи планове за управление, специално разработени за териториите или включени в други развойни планове,

¹ Член 8, параграф 1: „заедно с предложенията за области, които могат да бъдат определени за специално защитени зони с приоритетни типове местообитания и/или приоритетни видове, държавите членки предават на Комисията и преценките си относно финансовото участие на Общността, което считат за необходимо за изпълнение на задълженията, произтичащи от член 6, параграф 1.“

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

- ✓ да определят подходящи мерки от правно, административно и договорно естество, които да отговарят на екологичните изисквания на типовете естествени местообитания от приложение I и видовете от приложение II, срещащи се в тези райони.

Предвид факта, че мрежата „Натура 2000“ включва и специалните защитени зони (Special Protection Areas — SPA), определени съгласно Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. за опазването на дивите птици (т.нар. Директива за птиците), НРПД отчитат и финансовите нужди и приоритетните мерки във връзка с видовете птици в SPA.

НРПД 2021-2027 г. е разработена на базата на:

- ✓ Преглед на изпълнението на мерките от Националната приоритетна рамка за действие за Натура 2000 2014-2020 г.;
- ✓ Преглед на докладването през 2019 г. по Директивата за местообитанията и Директивата за птиците;
- ✓ Документ за целите на Натура 2000;
- ✓ Налични планове за управление на защитени зони/територии и планове за действие за видове;
- ✓ Налична статистическа информация за защитените зони, съществуващи проучвания и анализи, научни публикации;
- ✓ Преглед на насоките на Европейската комисия за разработване на НРПД 2021-2027 г.;
- ✓ Действащо законодателство в България по отношение опазването на биологичното разнообразие и Натура 2000;
- ✓ Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. (Biodiversity-the need for urgent action);
- ✓ Предложение за Регламент на европейския парламент и на съвета за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на Общата селскостопанска политика (стратегическите планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕС) № 1307/2013 на Европейския парламент и на Съвета;

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

- ✓ Предложение за Регламент на европейския парламент и на съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд+, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство, както и финансови правила за тях и за фонд „Убежище и миграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за управление на границите и визите;
- ✓ Предложение за Регламент на европейския парламент и на съвета относно Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета;
- ✓ Предложение за Регламент на европейския парламент и на съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд;
- ✓ Законодателни документи, стратегии и планове на ЕС и България, свързани с климата, кръговата икономика и ресурсната ефективност, зеленият и приобщаващ растеж и др.

НРПД отчита необходимостта от опазване и развитие на биосферните паркове в страната по Програмата „Човекът и биосферата“ на ЮНЕСКО и допринася за взаимодействието между културното и природно наследство.

НРПД включва мерки насочени към изпълнение на национални ангажименти, включително задължението за определяне на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона и мерки за постигането им, с което ще се отговори на процедура за нарушение № 2018/2352 срещу България за неизпълнение на задълженията на страната съгласно чл. 4, пар. 4 и чл. 6 от Директивата 92/43/ЕИО на Директива за местообитанията и поети ангажименти от България за съобразяване с Решението на Съда на Европейския съюз от 14 януари 2016 г. по дело С-141/14. като необходимостта от изпълнение на плана за действие за червеногушата гъска и др.

НРПД е обвързана и с Целите за устойчиво развитие на ООН, а именно цел 13 „Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите последици“ и цел 15 „Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и предотвратяване загубата на биологично разнообразие“.

НРПД е одобрена от службите на Европейската комисия с писмо ref.Ares (2022) 609803-26/01/2022. Документът и индикаторната ѝ програма са приети на основание чл. 11, ал. 1, т. 5 от Закона за опазване на околната среда и чл. 115, ал. 1, т. 1 и 4, във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за биологичното разнообразие със Заповед № РД-590/05.07.2022 г. на министъра на околната среда и водите.

3. Приоритети и мерки на НРПД:

В НРПД за Натура 200 е направена разбивка по екосистемни категории на мерките за опазване и възстановяване, свързани с екологичната мрежа и с екологосъобразната инфраструктура. Предложените мерки следват екосистемната типология по MAES (картографиране и оценка на екосистемите и техните услуги), която е създадена като концептуална основа за общоевропейска оценка на екосистемите. Мерките в НРПД за Натура 2000 са предвидени за изпълнение в периода 2021-2027 г. Те са изведени също на базата на детайлен анализ, базиран на Документа за целите на Натура 2000, докладването по двете природозащитни директиви през 2020 г., анализ на резултатите от изпълнени проекти и инициативи в периода 2014-2020 г., както и експертен анализ на цялата налична информация за състоянието на целевите видове и природни местообитания. Стратегическият документ идентифицира 3 приоритетни потребности от финансиране, а именно:

1. Хоризонтални мерки и административни разходи, свързани с „Натура 2000“ ,
2. Свързани с обекти мерки за запазване и възстановяване по „Натура 2000“ ,
3. Допълнителни мерки за конкретни видове, които не са свързани със специфични екосистеми или местообитания.

В обхвата на приоритетна потребност 1 „Хоризонтални мерки и административни разходи, свързани с „Натура 2000“ са включени следните елементи: определяне на обекти и планиране на управлението, управление на обекти и комуникация със заинтересованите страни, мониторинг и докладване, оставащи пропуски в знанията и потребности от научни изследвания, както и мерки за комуникация и повишаване на осведомеността, образование и достъп на посетители във връзка с „Натура 2000“. По нея са идентифицирани за изпълнение общо 14 мерки с източници на финансиране от Механизма за възстановяване и устойчивост, Европейския фонд за регионално развитие, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския социален фонд и държавния бюджет.

В обхвата на приоритетна потребност 2 „Свързани с обекти мерки за запазване и възстановяване по „Натура 2000“ са включени следните елементи: морски и крайбрежни води, степни местности и зони с храстовидна растителност, тресавища, калища, мочурища и други влажни зони, пасища, други агроекологични системи (включително обработваеми земи), гори и гористи местности, скални местообитания, дюни и зони с рядка растителност, сладководни местообитания (реки и езера), както и други. По нея са идентифицирани за изпълнение общо 53 мерки с източници на финансиране от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския

фонд за гарантиране на земеделието, Европейския фонд за морско дело и рибарство, Европейския фонд за регионално развитие и държавния бюджет.

В обхвата на приоритетна потребност 3 „Допълнителни мерки за конкретни видове, които не са свързани със специфични екосистеми или местообитания“ са включени следните елементи: мерки и програми за конкретни видове, които не са посочени другаде, превенция, смекчаване или компенсиране на щети, причинени от защитени видове. По нея са идентифицирани за изпълнение общо 7 мерки с източници на финансиране от Европейския фонд за регионално развитие и държавния бюджет.

4. Обща информация:

НРПД 2021-2027 г. цели да обърне процеса на загуба на биоразнообразие, като даде приоритет на необходимите мерки за опазване на целеви видове и природни местообитания по Директивата за птиците и Директивата за местообитанията на територията на мрежата Натура 2000, да определи екологичния статус на екосистемите и екосистемните услуги и на елементите на зелената инфраструктура за осигуряване на свързаност на мрежата Натура 2000 и създаване на екологични коридори. Това ще допринесе за прилагането на политиката и законодателството на ЕС не само в областта на двете природозащитни директиви, но също така и по отношение на Стратегията за биологичното разнообразие 2030, както и Европейския зелен пакт. Стратегията за биологичното разнообразие се определят амбициозни цели за: i) защита законово на най-малко 30% от сухоземната територия и 30% от морската територия на ЕС и за интегриране на екологичните коридори в рамките на ефективно действаща трансевропейска мрежа за защита на природата; ii) строга защита на най-малко една трета от защитените зони на ЕС, включително всички девствени и вековни гори в ЕС; iii) ефективно управление на всички защитени зони, като се определят ясни природозащитни цели и мерки и се извършва подходящ мониторинг. В стратегията също така е определен план на ЕС за възстановяване на природата — поредица от конкретни ангажименти и действия за възстановяване на деградиралите екосистеми в целия ЕС до 2030 г. и за устойчивото им управление, като се обръща внимание на ключовите фактори за загубата на биологично разнообразие.

Много от икономическите сектори на България зависят от качеството на околната среда и екосистемите – въздух, почви, води и биологично разнообразие. В този смисъл, подобряването на състоянието на видовете и природните местообитания в България ще допринесе за опазването на природното наследство, здравето, благосъстоянието на хората и националната идентичност.

Постоянното осъзнаване на биологичното разнообразие и неговото значение за живота на хората е важна задача, за изпълнението на която следва да се полагат постоянни усилия. В тази връзка, в НРПД 2021-2027 г. е поставен специален фокус върху повишаване на

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

информираността и насърчаване на положителна ангажираност на населението към Натура 2000 в България. Рамката популяризира важноста на широк спектър от екосистеми, природни местообитания и видове, за обществото като цяло и тяхната икономическа стойност ще бъде допълнително разработена, чрез монетарно остойносттаване на стойността на екосистемните услуги. Доказано е, че защитата на биологичното разнообразие осигурява буфер от въздействието на изменението на климата и съществено допринася за намаляване на риска от възникване на пандемии като Covid-19. Подобро управление на природните екосистемите може да увеличи естествения адаптационен капацитет на биологичното разнообразие, като същевременно допринесе за смекчаване на изменението на климата, устойчиво социално и икономическо развитие с положителен ефект върху благосъстоянието на местното население.

Биоразнообразието, екосистемните услуги и икономическите, социалните и културните ползи, които те предоставят, са жизненоважни за продължаващо икономическо възстановяване от Covid-19 и здравословно и устойчиво бъдеще на България. Националната програма за развитие на България 2030, Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г. признават ролята на природното наследство за икономическото развитие и просперитет на България. В допълнение към инвестициите във физическа инфраструктура, инвестирането директно в опазването на биологичното разнообразие е от основно значение за поддържане и подобряване на ползите, които получаваме от природата. Като се има предвид, че въздействието от изменението на климата върху икономиката, обществото и водната среда ще бъдат усетени най-тежко по непряк начин, чрез влошаването на екосистемните услуги и биоразнообразието, което ще има значителни социално-икономическите ефекти, предвидените преки и непреки конзервационни дейности са изключително належащи. В допълнение, тези дейности ще генерират зелени работни места и ще допринесат за постигане на целите на Плана за възстановяване и устойчивост на България и за постигане на целите на ЕС за климатична неутралност.

НРПД е с принос към Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България (НПВУ). Министерството на околната среда и водите е разработило две инвестиции по НПВУ в компонент Биоразнообразие, който е с фокус върху устойчивото управление на природните ресурси. Инвестициите са „Интегриране на екосистемния подход и прилагане на решения базирани на природата в опазването на защитените зони от мрежата „Натура 2000“ и „Възстановяване на ключови за климата екосистеми в изпълнение на Стратегията на биологично разнообразие на ЕС и целите на Европейския зелен пакт“. В НПВУ е предвидена и реформа на Закона за биологичното разнообразие.

Инвестицията „Интегриране на екосистемния подход и прилагане на решения базирани на природата в опазването на защитените зони от мрежата „Натура 2000“ предвижда разработване на специфични цели и мерки за 255 защитени зони, както и мерки за опазване за 86 защитени зони, с което ще завърши процесът по определяне на специфични за защитените зони цели и мерки. Същевременно ще бъде изготвена монетарна оценка на екосистемните услуги и ще бъде създадена база с данни за въвеждането ѝ в счетоводните стандарти на страната, както и специализирани бази данни за екосистемите, екосистемните услуги и зелената инфраструктура и тяхната визуализация в съществуваща информационна среда. Сред предвидените дейности се включва и демонстрационно прилагане на решения, базирани на природата, за възстановяване на екосистеми с принос към климата и осигуряване на свързаност на мрежата „Натура 2000“, както и мерки за осигуряване на подкрепата на обществеността чрез включването ѝ в процеса на взимане на решения за опазването на защитените зони от мрежата „Натура 2000“.

Другата инвестиция „Възстановяване на ключови за климата екосистеми в изпълнение на Стратегията на биологично разнообразие на ЕС и целите на Европейския зелен пакт“ е разработена в партньорство с Изпълнителната агенция по горите. Целта ѝ е да допринесе за Зеления преход на България и изпълнение на Стратегията за биоразнообразие на ЕС до 2030 г. чрез възстановяване на потенциала на екосистемите за поглъщане на въглерод и способността им да произвеждат по-добри услуги и стоки. Идеята е да се осигури свързаност на мрежата Натура 2000 с възстановяване на традиционни ландшафти и създаване на екологични коридори; възстановяване на ключови за климата екосистеми като влажни зони, сладководни и речни екосистеми, блата и торфища; както и внедряване на консервационни и образователни мерки за опазване на местни защитени видове и устойчиво развитие на зоологическите градини. Заложени са също дейности, свързани с опазването и съхранението на горските генетични ресурси във връзка с адаптация към климатичните промени; картиране на старите гори в недържавните горски територии; намаляване на негативното влияние на пожарите върху биоразнообразието и други.

По отношение на предприетите действия от Министерството на околната среда и водите за изменение на националното законодателство – Закон за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие (ЗИД на ЗБР) в периода август – септември 2022 г. е подготвен нов проект в изпълнение на Реформа 1 (C5.R1): Създаване на структура за управление на мрежата Натура 2000, която е включена в НПВУ с цел привеждане на нормативната рамка в съответствие с изпълнението на Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕС. С него се определят конкретни органи, отговорни за управлението на защитените зони, както и техните правомощия. Въвежда се задължението за разработване на планове за управление на всички защитени зони. Същият е публикуван за обществени консултации на 7 септември, със срок за получаване на становища до 7 октомври 2022 г. ЗИД на ЗБР е изпратен за междуведомствено съгласуване на 28 септември 2022 г. На 20 октомври 2022 г. от служебния министър на околната среда и водите е внесен за одобрение

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

на заседание на МС проектът на ЗИД на ЗБР. На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България проектът на ЗИД на ЗБР е одобрен с Решение № 830 от 26.10.2022 г. на МС и е внесен за приемане в Народното събрание. След приемането на измененията в ЗБР от Народното събрание се предвижда изготвяне и внасяне на проект на наредбата за разработване и утвърждаване на Планове за управление на защитени зони (в рамките на 6 месеца от влизането му в сила). Чрез ЗИД на ЗБР ще се постигне по-ефективно изпълнение на задълженията на страната по Директива 92/43/ЕИО за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна, в частност разпоредбите на чл. 6, ал. 1 и 2, което е предпоставка за изпълнение на ангажименти на България във връзка със стартирала процедура по нарушение 2018/2352 по описа на Европейската комисия срещу страната ни по реда на чл. 258 от Договора за функциониране на Европейския съюз. Целта на ЗИД на ЗБР е пряко свързана с въвеждането на законодателно ниво на органи за управление на защитените зони, както и техните правомощия и териториален обхват. Друга цел, отново свързана с предмета на опазване на защитените зони от Натура 2000, е въвеждането на законодателно ниво на Национална рамка за приоритетни действия за Натура 2000, чието значение е от изключителна важност за определяне на мерките за поддържане или възстановяване на типове природни местообитания и видове, включително птици, в защитените зони. Също - на законодателно ниво се въвеждат понятията за специфични и подробни цели на опазване, както и се определя подхода за тяхното ефективно въвеждане. Това води до предпоставки за преодоляване на слабостите, идентифицирани в процедурата по нарушение. Измененията в ЗБР като резултат са пряко свързани с по-ефективното управление на Европейската екологична мрежа „Натура 2000” в България.

НРПД има съществен принос за изпълнение на целите заложи в Стратегията на ЕС „От фермата до трапезата“ за намаляване на използването на пестициди и насърчаване на биологичното земеделие, вкл. прилагане на земеделски практики, допринасящи за адаптация към климатичните промени, като подобряване на почвената екосистема и хранителните вещества в почвите и способността на земеделските и горски екосистеми да поглъщат въглерод.

НРПД пряко допринася за изпълнение на Парижкото споразумение и Стратегията за горите на ЕС за опазване и адаптация на горите към климатичните промени. Ще се запази и подобри състоянието на приоритетни горски хабитати и ще се допринесе за постигане на целта за обособяване на 10% гори във фаза на старост. Ще се постигнат целите на Зелената сделка на ЕС за възстановяване на биологичното разнообразие и намаляване на замърсяването, чрез подобряване на превенцията на горски пожари. Възстановяването на ключови за биоразнообразието и климата екосистеми ще осигури свързаност на мрежата Натура 2000, което ще допринесе за постигане на целите от Стратегията за биоразнообразието на ЕС 2030, с принос към Плана за възстановяване на природата. Усилията са насочени и към възстановяване на увредени екосистеми и към намаляване на риска от природни бедствия и тяхното въздействие.

Раздел 2: Аналитична част

1. Анализ на данните по индикатори:

Таблица: Видове индикатори за отчитане на напредъка за НРПД 2021 - 2027

Тип индикатори по ниво на отчитане	Име на индикатора	Отговорна структура	Източник на информация	Период на отчитане
Индикатори, които се отчитат на национално ниво	И.В.1: Процент на видовете с подобрен консервационен статус (установени въз основа на отчитане съгласно член 17 от Директивата за опазване на естествените местообитания и дивата флора и отчитане съгласно член 12 от Директивата за птиците)	Национална структура управление Натура 2000	На база докладване по чл.12 от Директивата за птиците и по чл.17 от Директивата за местообитанията	В съответствие със сроковете, предвидени за докладване по чл.17 от Директивата за местообитанията и докладването по чл.12 от Директивата за птиците
	И.В.2: Процент на местообитанията с подобрен консервационен статус (въз основа на член 17 от Директивата за опазване на естествените местообитания и дивата флора)	Национална структура управление Натура 2000	На база докладване по чл.17 от Директивата за местообитанията	В съответствие със сроковете предвидени за докладване по чл.17 от Директивата за местообитанията

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

Тип индикатори по ниво на отчитане	Име на индикатора	Отговорна структура	Източник информация	на	Период на отчитане
Индикатори, които се отчитат на ниво програма	И.Р.1. Площ на природни местообитанията и местообитания на видове, върху които са приложени мерки за подобряване на състоянието им (в хектари)	Национална структура управление Натура 2000	за	Обобщени справки от отделните програми за финансиране	Ежегодно
	И.Р.2. Процент от защитените зони с ефективно управление	Национална структура управление Натура 2000	за	Обобщени справки от отделните програми за финансиране	Еднократно (декември 2021, декември 2027 г.)
	И.Р.3. Брой картирани екосистеми за цялата територия на мрежата Натура 2000, в т.ч. оценено състоянието им и екосистемните услуги, които те предоставят	Национална структура управление Натура 2000	за	Обобщени справки от отделните програми за финансиране	Еднократно (декември 2021, декември 2027 г.)
	И.Р.4. Стойност на договорирани и реално разплатени средства за изпълнение на мерките на НРПД 2021-2027 г. (в евро)	Национална структура управление Натура 2000	за	Обобщени справки от отделните програми за финансиране	Ежегодно

2. Анализ на степента на физическо (техническо) изпълнение на приоритетите и мерките на НРПД:

За целите на подобряване на природозащитното състояние на местообитания и видове съгласно чл. 17 от Директива за местообитанията и чл. 12 от Директивата за птици в 3-^{те} приоритетни потребности са планирани:

- 14 мерки, изпълняващи хоризонтални мерки, касаещи управлението и администрирането на НРПД;
- 53 консервационни мерки за запазване и възстановяване по „Натура 2000“;
- 7 мерки за подкрепа на конкретни видове, които не са свързани със специфични екосистеми или местообитания.

3. Анализ на финансовото изпълнение на НРПД:

В изпълнение на мярка 73: Компенсация за щети, причинени от мечка, Министерството на околната среда и водите със средства от държавния бюджет е изплатило средства в размер на 340 009,40 лева.

На основание Постановление № 3 на Министерския съвет от 10.01.2020 г. за създаване и функциониране на Механизъм за възлагането и изпълнението на научни консултации от Българската академия на науките (обн., ДВ, бр. 5 от 17.01.2020 г., изм., ДВ, бр. 20 от 09.03.2021 г.) между Министерство на околната среда и водите (МОСВ) и Национален природонаучен музей към Българска академия на науките (НПМ-БАН) е сключено Споразумение Д-33-19/08.07.2022 г., впоследствие и Допълнително споразумение № Д-33-19/01.12.2022 г. със задача „Консултации и подпомагане на събирането, анализа и интерпретацията на данни за типове природни местообитания и видове за целите на Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие (НСМСБР) и политиката по опазване на биологичното разнообразие“. Крайният срок на изпълнение на задачата е 10.12.2022 г. Предвиденият бюджет за изпълнение на задълженията съгласно план-сметката, неразделна част от споразумението, е в размер на 4 191 940,54 лв. Реално предоставените и усвоени средства от НПМ – БАН са на стойност 1 548 427,90 лв. Към настоящия момент комисия с експертен състав от ИАОС и МОСВ разглежда представените от НПМ-БАН финални отчети и данни за установяване на количественото и качествено изпълнение на задачите.

4. Анализ на управлението и администрирането на НРПД:

Възнагражденията на служителите от специализираната администрация на Министерство на околната среда и водите, отговорни за управление на НРПД, следва да се възстановяват при изпълнението на Договор № BG05SFOP001-4.006-0002-C01 за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за финансиране на проект № BG05SFOP001-4.006-0002 по Оперативна програма „Добро управление“, по процедура BG05SFOP001-4.006 „Хоризонтална подкрепа за ефективното управление на средствата от ЕСИФ“, с наименование

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

„Националната структура за управление на изпълнението на НРПД - НСУИ на НРПД“. Договорът се изпълнява от дирекция НСЗП в МОСВ, като общата численост на служителите, ангажирани в изпълнението му, е 7 служители.

5. Анализ на информационното обезпечаване на реализацията на НРПД:

НРПД 2021 – 2027 г. е публикувана на официалната интернет страница на МОСВ:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/Documents>.

В бюджета на МОСВ в програмен формат за 2022 г., разходите, свързани с управлението на мрежата Natura 2000 се планират и отчитат в *Област на политика по опазването и ползването на компонентите на околната среда 1900.01.00, Бюджетна програма 1900.01.04 „Съхраняване, укрепване и възстановяване на екосистеми, местообитания, видове и генетичните им ресурси“*. Създадена е аналитична сметка към бюджетната програма, в която се отчитат разходите свързани с управлението на мрежата Natura 2000.

Министерството на околната среда и водите чрез дирекция НСЗП изпълнява проект „Знания за НАТУРА 2000“ с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. Общата стойност на проекта е 4 300 000 лв., от които 3 655 000 лв. от Европейския фонд за регионално развитие и 645 000 лв. национално съфинансиране. Той стартира през декември 2017 г. и се изпълнява до 14 май 2023 г. Целта му е надграждане, осведомяване и предоставяне на актуална и експертна информация на заинтересованите страни за екологичната мрежа „НАТУРА 2000“, включително и за НРПД.

6. Анализ на необходимостта от изменения и допълнения на НРПД:

НРПД 2021 – 2027 г. е одобрена през 2022 г. и в следващите две години съгласно чл. 8, т. 5 от Директивата за местообитанията няма необходимост за актуализация.

7. Изводи, отчетени слабости и грешки, предприети мерки за отстраняване на констатираните слабости и грешки:

В процеса на разработване на програмите на ЕС за периода 2021 – 2027 г., финансиращи мерките в НРПД, екипът за управление и изпълнение на НРПД участва в заседанията на тематичните работни групи на Управляващите органи на програмите. Като резултат от тези дейности Програма „Околна среда“ (ПОС) и Програма за морско дело, рибарство и аквакултури (ПМДРА) припознават съответните мерки от НРПД, заложили за изпълнение. ПМДРА е актуализирала планирания бюджет за Мярка 58 „Осигуряване на спокойствие и

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

условия за хранене в оптимални местообитания на защитени видове рибоядните животни и птици, в чиито местообитания е разположено стопанството за производство на аквакултури“ и Мярка 66 „Подобряване на състоянието на типове природни местообитания и видове чрез преминаване към биологични аквакултури“. По отношение на включването на мерки от НРПД за изпълнение чрез Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони (СПРЗСР), неприпознати мерки са:

- Мярка 34 „Превръщане на обработваеми земеделски земи в постоянно затревени площи, в гнездови райони на застрашени видове птици“;
- Мярка 42 „Поддържане и подобряване на местообитанията на защитени видове птици в оризищата“;
- Мярка 43 „Поддържане на мозаечния ландшафт в земеделските земи със смесено земеползване“.

За изпълнение от Европейски социален фонд неприпозната е: Мярка 14 „Разработване и изпълнение на програми за екологично образование, с фокус върху Натура 2000, за ученици и студенти“.

Към 31.12.2022 г. одобрени от службите на Европейската комисия са Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. (10.10.2022 г.), Програма за морско дело, рибарство и аквакултури 2021 – 2027 г. (24.11.2022 г.), Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023 – 2027 г. (07.12.2022 г.).

Съгласно чл. 26, ал. 1 от Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Обн. ДВ. бр.57 от 2 юли 2004г., изм. ДВ. бр.70 от 7 август 2020 г.) Министерство на околната среда и водите, в качеството си на компетентен орган, се е произнесъл със становище, както следва: Становище № 3-2/2022 г. от 7 юли 2022 г. и Решение № 112/07.07.2022 г. за допускане на предварително изпълнение на Становище по екологична оценка № 3-2/2022г. за ПОС 2021 – 2027 г. и Становище № 15-7/2022 за ПМДРА 2021 – 2027 г., с което съгласува посочените програми. СПРЗСР е одобрен от службите на Европейската комисия на 7 декември 2022 г. Стратегическият план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2023-2027 г. подлежи на процедура по задължителна екологична оценка, както и на процедура на оценка за съвместимостта на плана с предмета и целите на опазване на защитените зони. Проектът на Стратегически план за развитие на земеделието и развитие на селските райони за периода 2023-2027 г. попада в обхвата на чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони и подлежи на процедура по оценка за съвместимостта му с предмета и целите на опазване на защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000 по реда на чл. 31, ал. 4 във връзка с ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). Преценката за вероятната степен на отрицателно въздействие на компетентният орган по

ДОКЛАД ЗА ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НРПД за 2021-2027 г.

околна среда е, че проектът на Стратегически план за развитие на земеделието и развитие на селските райони за периода 2023-2027 г. има вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000. За проекта на Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони за програмен период 2023-2027 г., към момента се провежда процедура по задължителна екологична оценка, чрез която се провежда и процедурата по оценка за съвместимост. Процедурата не е приключила.

8. Заключение:

Към настоящия момент не са налични Индикативни годишни работни програми (ИГРП) за 2023 г. за изпълнението за програмния период 2021 – 2027 г. от финансиращите програми, с изключение на ПОС 2021 – 2027 г. Не са налични и данни за стартирани процедури от финансиращите програми.

Раздел 3: Планиране

1. Индикативен годишен план за изпълнение на НРПД:

За 2023 г. в ИГРП на ПОС 2021 – 2027 г. в Приоритет 3 „Биологично разнообразие“, Специфична цел: RSO 2.7. „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“ се планират следните процедури:

- „Изпълнение на м. 4 от НРПД“ с цел подпомагане изпълнението на реформата по НПВУ за създаване на органи за управление на 33 от мрежата Натура 2000 чрез функционално обезпечаване на органите за управление на 33 по Натура 2000;
- „Изпълнение на м. 54, 55 и 56 от НРПД“ с цел подобряване на природозащитното състояние на крайбрежни и дюнни типове природни местообитания чрез премахване на нетипична храстова и дървесна растителност и инвазивни чужди видове, изграждане/поддържане на съоръжения за обществен достъп;
- „Изпълнение на м. 28 и 61 от НРПД“ с цел подобряване на природозащитното състояние на сладководни типове природни местообитания чрез регулиране на достъпа на животни до влажните зони и ограничаване на пашата;
- „Изпълнение на м. 46, 47, 48 и 49 от НРПД“ с цел подобряване на природозащитното състояние на горски природните местообитания чрез пилотни дейности: демонстриране и въвеждане на лесовъдски практики за устойчиво стопанисване на горите от местообитанията, лесовъдски практики, насочени към поддържане на структури, устойчиви към големи природни нарушения, практики

за трансформация на издънковите гори в семенни, подобряване на природозащитното състояние на субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор, чрез проучвания и експериментирание на лесовъдски практики за успешно възобновяване на черния бор;

- „Изпълнение на м. 36 от НРПД“ с цел опазване и подобряване на природозащитното състояние на приоритетното местообитание 62С0* „Понто-сарматски степи“ чрез изпълнение на мярка 36 от НРПД.

2. Индикативен финансов план за изпълнение на НРПД:

Не се предвижда разработването на нов индикативен финансов план съгласно чл. 8, т. 5 от Директивата за местообитанията.

3. Предложения за актуализация на НРПД:

Не се предвиждат предложения за актуализация съгласно чл. 8, т. 5 от Директивата за местообитанията.

4. Приложения:

Неприложимо.